

Izhaja vsak
dan razen
nedeli in
praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR X.

Handed as second-class matter January 22, 1917, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK 12. APRILA (APRIL) 1917.

ŠTEV.—NUMBER 86.

Issued daily
except
Sundays and
Holidays.

ARGENTINA IN BRAZILIJA NA STRANI ZDРUŽENIH DRŽAV.

ane v vojni svet alii-
rancev izbirajo.

RMADA, MORNARICA, IN-
DUSTRIJA IN FINANČE BODO
ZASTOPANE V NJI.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson in njegov kabinet se sestavijo ameriške komisije, ki se udeleži vojnega sveta aliacev. Prihodnji vojni svet aliacev se vrši v maju in sicer v tem tednu. Zvezna uprava pa, da se tega posvetovanja žele zastopniki ameriške republike.

Kabinet je že precej razpravljal o komisiji, ki bo zastopal armo, mornarico, industrijo in finance. Predsednik še ni izrekel, katerega imenuje v komisijo, dočasno pa le sodijo, da bo predstnik komisije polkovnik E. M. House, Wilsonov svetovalec.

Armed bo zastopal generaliss, ali pa general Kuhn. Admiralu Bensonu mogoče poverijo zastopništvo mornarice. Mogoče je tudi, da MeAdoo zastopa finance.

Povetovalni odsek narodnega gospodarstva sveta imenuje mogozastopnika, ki bo razpravljal ameriškim industrialnem sodelovanju z aliircem. Komisija doda enega advokata, in danes težko reči, kdaj bo imenovan.

V dobro podučenih krogih govor, da Francija odpolaže v Združene države posebno komisijo, ki bo sestala iz petih članov, ki bo ogrožena sestavljena takole:

Rene Viviani, bivši ministrski predsednik, ki je zdaj podpredstnik ministarskega sveta in južnega ministrstva.

Marechal Joffre, bivši vrhovni veljeknik armade aliircem, ali pa general Foch, bivši veljeknik vojne armade.

Octave Homberg, svetovalec ministrskega predsednika Ribon.

Franklin Bouillon, predsednik edparlementarne zveze.

Zastopana bo tudi mornarica in nekem admiralu.

Ameriški komisarji bodo poveli, kakšno pomoč da Amerika lahko takoj. Finančno sodelovanje je do sedaj najbolj napredovalo.

Sir Hartman je že konferiral z državnim tajnikom Lansingom in okladniškim tajnikom McAdoojem o podrobnostih \$3,000,000,00 posojila, o katerem kmalu rasuje kongres.

Proti vojaški predlogi, ki doda splošno in obvezno vojaško dolžnost, vstaja opozicija, in more se dogodi, da gre predsednik pred kongres in priporoči predlog.

V vojaških krogih sodijo, da bo težko pomnožiti armado in miliso na vojno moč skozi sistem prostovoljcev, ako ne spremene nabornih določb.

AMERIKA MORNARICA JE
PRIPRAVLJENA.

Washington, D. C. — Vsa ameriška mornarica, ki šteje okoli 400 ladij in 100,000 moč, je pripravljena za vojno.

Ko je predsednik podpisal vojno resolucijo, je tako brezčleni obrazov sporocil potrebna veljavna mornarica.

Mobilizacija mornarice se tiče vseh ladij, ki so v rezervi, in seveda tudi mornariške milice. Velika flota in aktivne enote so mobilizirane na strategičnih oporiščih in pripravljene za akcijo, ko dobe povlevo od predsednika.

Ameriška mornarica je bila v istem trenutku pomnožena za 40 ladij, ki so v obrežni varstveni službi, ko je bilo proglašeno vojno stajte med Nemčijo in Združenimi državami. Izdelje so moderne in najnovjega izdelka.

Obrezje Amerike je dobro zavarovano in je bodo nemške potapljalce skušale napasti obrezje, bo naleteli na vroč sprejem.

Države se pričele orgi-
nizirati poljedelstvo.

PREHRANITEV LJUDSTVA
SPADA MED NAJVĀZNEJSE
NALOGE DRŽAVE.

Chicago, Ill. — Čimdalje bolj jasno postaja, da je najvažnejše vprašanje prehranitev ameriškega ljudstva in armad in ljudstva aliiranec. Da je prehranitev omogočena, je treba večja zemljišča posejati s pšenico in drugim zrnom. V Ameriki leže še ogromna zemljišča, ki niso pod plugom, vprav pred nosoni velikih mest, ki se dajo spremeniti v rodovitno polje. Za oranž in setev ostane komaj en mesec časa.

Ta zemljišča so večinoma lastnina bogatih posestnikov, katerim je vseeno, če zemlja rodi poljski pridelek, ali če na nji raste slabo, še za kromo nesposobno se, ker v Ameriki ni uveden davek po klasifikaciji zemljišča, ampak kako je obdelano in kaj nosi. Pred vsem je treba to bogati zemljiščne posestnike prisiliti na eden ali drug način, da sami obdelajo zemljišča ali jih pa odajo takim osebam v najem, ki so pri volji, da jih obdelajo.

Ce smo odkritosreči, moramo priznati, da Amerika ne more prehranjevati svojega ljudstva in armade in ljudstva njenih zavezников, če letos ne pride več sveti pod plug kot lani. Svetovni poljedelski biro v Rimu poroča, da letos primanjkuje \$130,000,000 bušljev zrna v deželah, ki so odprte trgovini. In če letos obdelava ravnateljico sveta kot levi in mnogina pridek ne bo prve vrste, tedaj pride lakota in z njou tudi nemiri. To je jasno kot bel dan! Te okoličine govore, da je važnejša organizacija dela na polju, kot pa izdelovanje granat in streliva, ki se ga tudi ne pocenjuje.

Če merodajni faktorji zamude sedaj ugodno priliko za organiziranje dela na polju, ko prihaja zanj čas, potom se lahko dogodi, da zadene deželo katastrofa, katere posledice bodo dalekosežne.

V nekaterih državah so spoznali to nevarnost in so pričeli z organiziranjem dela na polju, da pride več sveta pod plug.

V državi Oregon organizirajo državno poljedelsko ligo, ki imajo akrov obdelanega sveta.

Gouverner države Washington je izdal proklamacijo, v kateri priporoča okrajnim uradnikom, da sklicajo shode, na katerih naj razpravljajo o večji živilski produkciji. S shodi so pričeli in delo se sistematično razvija. Državni poljedelski departement ima na logu, da pomaga povsod, kjer je pomoč potrebna.

Gouverner države Idaho je sklical za prihodnjo soboto zborovanja farmarjev, na katerih bodo razpravljali, da letos obdelajo več sveta kot lani. Zborovanja se vrše, kjer nimajo okraji svoj sedež. Na zborovanja je gouverner povabil farmske organizacije in druge faktorje, ki so v zvezi s poljedelstvom.

Gouverner države Wyoming in države Colorado se trudita, da opozorita ljudstvo na dejstvo, da spada med najvažnejše probleme prehranitev ljudstva v Ameriki in ljudstva v zavezniških državah.

Washington, D. C. — Zvezni biro naznanja, da je od zaloge jaje ostalo le še 3,200 zaboljivih jaj. Pred zimno je bilo v hladnih shrambah 5,000,000 jaj. Poročilo se nanaša na 224 hladilnih sramb.

VREME.

Danes najanovitno vreme, močno zapadni in severni vetrovi. V južnem Illinoisu bo mogoče deževje.

Solnčni vzhod ob 5:16 a. m. solnčni zahod ob 6:26 p. m.

En miljon profita v pe-
tih dneh.

PREISKAVA PROTIV ŠPEKU-
LANTOM PRIČENJA.

Chicago, Ill. — Včeraj je pričela zvezna veleporota preiskavati, kaj je povzročilo, da je cena pšenici tako silno poskočila v teku dveh tednov.

Vlada se hoče prepričati, če je skupen nastop šestih največjih živilnih trgovcev povzročil, da so cene za koruzo, pšenico in oves plaze z neznanico hitrico na vzgor.

Kajti je pojdejo cene še vzboden tako navzgor, ne bo treba uvesti dnevov, na katerih bo prepovedano jesti kruh, ker ljudstvo tako ne bo moglo več kupovati kruha, ki postane takši delikatesa, da bo prihajal le še na mimo milijonarjev. Vzvezno sodišče je izdalо pet in trideset sodniških vabil za borzne mešetarje in horziane, da dobre potrebne informacije o kupčiji sledčih tvrdvk.

J. Ogden Armour, James A. Patten, William Martin, Adolph J. Lichtenstern, Arthur W. Cutten in Armour Grain kompanija.

Znano je, da so Patten, Cutten in Martin imeli kontrolo nad ogromnimi množinami koruze in horzijanskih krogil govore, da je bila zanje zlata žetev, od kar je bilo proglašeno vojno stanje med Združenimi državami in Nemčijo.

Po horzijanskih poročilih so na pravilu omjenjeni trije žitni trgovci v petih dneh en miljon dolarjev profita.

V sodniških povabilih je izrecno povedano, da se morajo vloči predložiti tudi poslovne knjige tvrdvk, ki se pečajo z borzno mešetarjico.

Seveda borzijani se posmehujejo vladni preiskavi in pravijo, da so proglašitev vojne, vladno poročilo o poljskem pridelku in vesti, da v Kansusu ozimina slabko kaže, povzročile, da so še cene kviško.

Podražitev pšenice in drugega hrana in sedanja zvezna preiskava dokazuje, da mora vladca preveti pod svojo kontrolo ves življe, določiti mu cene, aka hoče priti ljudskim oderuhom do živtega, ki iz vojne kujejo miljone.

Grabežke kapitalistične hijene,

kj izrabljajo vojno, da napeljejo

s pomočjo odernštva nov in ogromen dotok zlata v njih blagajne,

tvorijo v vojem času največjo nevarnost. Taki kapitalistični grabežki so zavezniški soražniki, ker odtegujem brane skrbe, da peši ljudska obrambna moč.

Podražitev pšenice in drugega hrana in sedanja zvezna preiskava dokazuje, da mora vladca preveti pod svojo kontrolo ves življe, določiti mu cene, aka hoče priti ljudskim oderuhom do živtega, ki iz vojne kujejo miljone.

V državi Oregon organizirajo državno poljedelsko ligo, ki imajo akrov obdelanega sveta.

Gouverner države Washington je izdal proklamacijo, v kateri priporoča okrajnim uradnikom, da sklicajo shode, na katerih naj razpravljajo o večji živilski produkciji. S shodi so pričeli in delo se sistematično razvija. Državni poljedelski departement ima na logu, da pomaga povsod, kjer je pomoč potrebna.

Gouverner države Idaho je sklical za prihodnjo soboto zborovanja farmarjev, na katerih bodo razpravljali, da letos obdelajo več sveta kot lani. Zborovanja se vrše, kjer nimajo okraji svoj sedež. Na zborovanja je gouverner povabil farmske organizacije in druge faktorje, ki so v zvezi s poljedelstvom.

Gouverner države Wyoming in države Colorado se trudita, da opozorita ljudstvo na dejstvo, da spada med najvažnejše probleme prehranitev ljudstva v Ameriki in ljudstva v zavezniških državah.

Washington, D. C. — Zvezni biro naznanja, da je od zaloge jaje

ostalo le še 3,200 zaboljivih jaj. Pred zimno je bilo v hladnih shrambah 5,000,000 jaj. Poročilo se nanaša na 224 hladilnih sramb.

NAJMANJ EN AKER ZA
KROMPIR.

Nashville, Ind. — Vsak stanov-

nik se je zavezal, da posadi naj-

manj en aker s kromplirjem. Po-

Nat Nathan Lucas je najel pet a-

krov sveta, da na njem sadji krom-

pir, ki igra veliko ulogo pri ljud-

ski prehranitvi.

S pripravami za vojno
hite.

O NAČRTU ZA SODELOVANJE
Z ENTENTO SE DOGOVORE.

Washington, D. C. — Vsa kole-
sa v mašineriji armade in mornarice se zdaj obračajo, da se razvije vojna sila Združenih držav.

Kljub temu preostaju še mnogo dela na drugih poljih, četudi so raznne države izvršile preeej pripravljalnega dela in napreduje organizacija industrije.

Zelo važno so odredbe za sode-
ovanje Združenih držav z entento.

Načrti so obširni, v detalju pa izdelata britska komisija, ki je dospela v Ameriko, in ame-

riška komisija, ki je na potu v London.

Važno točko na načrtu za sode-
ovanje tvori zalaganje aliiranec

• potrebščinami. Mornariški taj-
nik je obdrževal zopet konferen-

co z zastopniki jeklarn, ki imajo

zmagati državo z jeklom. Dogelje

se je sporazum glede dobave in

cen jekla za ameriško mornarico
in aliiranec.

Za izvežbanje ameriške armade je vedno nova metoda, ki se razlikuje od prejšnjih.

Izvedeni v vojnem departmen-
tu porabijo mnogo njih časa, da

izdelajo načrte za izvežbanje ofi-

cerjev in moštva, ki se posebno

načrto na bojevanje v streliških

mobilizacijah. Vzvezni tajnik je predstavil načrte za izvežbanje v prihodnjih mesecih.

Vojni departmet je odpravil določbo, da odpošijejo le majhno če-

to v Evropo. Izvedeni pravijo, da je treba stalno armado, ki šteje

mož porabiti, da izvede nove armade v prihodnjih mesecih.

Vojni departmet je odpravil določbo, da odpošijejo le majhno če-

to v Evropo. Izvedeni pravijo, da je treba stalno armado, ki šteje

mož porabiti, da izvede nove armade v prihodnjih mesecih.

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$8 na leto, \$1.50 za pol leta in 75¢ za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$8 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Teléfono Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Februarja 28-17) poleg valge imena in na slova pomeni, da vam je s tem dnevnem potekla naročnina. Ponovite jo pravno, da se vam ne ustavi list.

Veliki dan splošnega pobratimstva pride.

Veliki misleci so pred sto in več leti zapisali resnice, ki so jih v duhu videli, da pridejo, ker tako zahteva večni zakon razvoja. Med velike mislece, ki so videli, da mora priti dan, ko izgine narodno sovraštvo in bodo morilne stroje kazali le še v muzejih, pripada tudi veliki francoski mislec Viktor Hugo, katerega dela so preložena skoraj v vse kulturne jezike.

Hugo je pisal:

"Pride dan, ko boste vi, Francija; vi, Rusija, vi Italija; vi, Anglija; vi, Nemčija — vsi narodi na kontinentu, ne da izgubite svojo odločno sposobnost in svojo slavno individualnost, bliščali v višji združitvi, v formi evropskega bratstva, ravnotako kot Normandija, Britanija, Burgundska, Lorena, Alzacija — kot vse francoske province, ki so se združile v Franciji. Pride dan, ko bo vojna ravnotako nemogoča med Parizom in Londonom, Petrogradom in Berlinom, kot je nemogoča med Rouensem in Amiensom, med Bostonom in Philadelphijo."

Pride dan, ko zamenjajo krogle in bombe z volilnimi listki, s splošno ljudsko volilno pravico, s sveto razsodbo velikega suverenega senata, ki bo za Evropo, kar je parlament za Anglijo, zbornica za Nemčijo, zakonodajni zbor za Francijo. Pride dan, ko bo top razstavljen v naših muzejih kot je sedaj mučilno orodje, in ljudje se bodo čudili, da je bilo kaj takega sploh mogoče.

Pride dan, ko si dve ogromni skupini, Združene države v Ameriki in Združene države v Evropi, podasta roke prek oceana, da izmenjavata svoje produkte, trgovino, industrijo, umetnost; njiju ženiji bodo čistili svet, nasejvali puščave in ustvarjali pred očmi stvarnika.

Na vas apeliram, Francozi, Angleži, Nemci, Rusi, Slovani, Evropeji, Američani, kaj imamo storiti, da pride veliki dan.

Ljubiti se moramo med seboj!"

To so besede, ki jih je zapisal Viktor Hugo.

Cloveku s povprečno izobrazbo so težko razumljive v času, ko je skoraj ves svet zapleten v vojno, in umirajo ljudje na bojišču in na morju v strašnih bojih, kakeršnih še ni videl svet do danes.

Marsikdo mogoče tudi poreče, ej, kaj mi prihajate z besedami Hugota, saj vendar nisem slep za dogodek, ki se vrše krog mene. Hugo govori o pobratimstvu narodov, o velikem dnevu, ko prenehajo morije, tam v Evropi se koljejo in mi se pripravljamo z mrzlično hitrostjo za krvavi ples. Da, pojrite se solit z vašim in njegovim velikim dnevom, ki prinese mir narodom. Saj vidimo, kaj se godi na svetu.

Da, res je, človeška kri teče v potokih. Miljoni so padli v Evropi in mogoče pridejo še miljoni, preden poči zadnja puška v tej vojni. Ali kakor ni vedel nihče v začetku vojne, zakaj krvave narodi na bojnih poljanah, ravnotako postaja zdaj vedno bolj jasno, da miljoni niso padli zastonj in da tudi žrtve, ki jih še pogoltne sedanja vojna, ne bodo zaman.

Par tednov je komaj minilo, ko je brzojav sporočil širok svetu, da je padlo carstvo v Rusiji, v deželi, v katero so gledali vsi vladarji z zaupanjem, ki so rekli, da so nastali po božji milosti. Danes ni več stare Rusije, iz nje je izšla nova Rusija, ki je pahnila okrvavljenega, idiotičnega in kromanega spaka raz prestol s pomočjo vstajajoče demokracije, ki zahteva, da ima ljudstvo najvišjo oblast. Stari tiranski režim je v Rusiji na tleh in iz njega vstaja mladi, prenovljena, demokratična Rusija.

Nemški cesar, ki je še pred rusko revolucijo govoril, da ta le on in Bog, ki vladata svet, govoril zdaj drugače in odložuje volilno reformo za pruski državni zbor, kakor da gre za to, ce njega veličanstvo prav milostno vrže malo drobtino, ko demokracija zahteva, da kajzer gre, kot je ed rokij car in gredo drugi kronani vladarji.

Viktor Hugo se je rodil v letu 1802 in je umrl v letu 1885. Živel je pred sedanjo dobo in je prišel do zaključka,

da pride veliki dan, ko bodo kazali topove v muzejih kot mučilno orodje, ko pridejo monarhije v Evropi in zmaga demokracija.

Ali pot, ki vodi v demokracijo, je trnjava, na nji ni postljano z rožicami. V sedanji vojni je padlo na miljone žrtev, da je vstala zarja demokracije v Rusiji in mogoče pridejo še miljoni, da demokratični val zavalovi prek vse Evrope in pogubi po milosti božji nastale monarhije. Ce se to zgodi, ni bila sedanja vojna zastonj, ki je tirjala ogromne žrtve, kajti napočiti ima veliki dan, ko si Združene države v Ameriki in Združene države v Evropi se žejo v roke prek oceana in proglose, da se je bojevala zadnja bitka pod brezo, v kateri je zmagala demokracija in je bil poražen zadnji kronani vladar.

Naravni zakladi v Perziji.

Letina 1. 1915 je bila normalna, toda, ker so bile sovražne čete ves čas v deželi in odrezana od vsega sveta, so prebivalci začeli popuščati poljedelstvo, ker niso mogli spraviti svojih pridelkov na trg. Ko bi se vladu nekoliko brigala za kmetijstvo, bi lahko dežela previdala, tako so pa večinoma začuščena polja, še ona katera so jake rodotvritna.

Veličastni gozdji perzijski, kateri pokrivajo Kurdistano in gorovje Elbrusa vzdolž kaspiskega morja prezentirajo tudi jako veliko vrednost. Pomanjkanje lesa je jake veliko v Perziji, kljub temu, da še celi pragozdi pokrivajo deželo. Ljudem primankuje les za kurjavo in morajo rabiti velbodove odpadke. Mesto, da bi vladu zgradila železnice, ali vsaj dobre ceste, da bi lahko les pošiljali iz severnih krajev Perzije v južne kraje, kar ga potrebujejo, gojijo gozdove in umetno namakajo, da imajo najpotrebenjši les.

Izmed dreves najbolj pogosto zapazimo topol in platan. Ti dve vrsti dreves najbolj uspevata v tamošnjih krajih. Perziji polegajo jake veliko važnost na platane, radi tega skrbno goje msade. Platan v primeri z drugim drevesom rabi jake malo moč, kljub temu, da zraste precej hitro in visoko. Topole in platane rabijo za stavbeni les. V severni Perziji se dobne posebne vrste orehovo drevo, katerega sadje je užitno. Vidi se tudi še dosti bukev in hrastevga drevesa.

Bombaža tudi jake veliko pridelajo v Perziji, posebno v provincah Kerman, Choresan, v okolici mesta Kašan, Ispahan, Yeed in Urmia. Pred vojno je bila kupčija zelo živahnha z bombažem in njenimi izdelki. Vse izdelke istekajo doma z najbolj navadnimi pridelki v dotični krajih pošiljata v občine. Med tem so kmetskih hišah udobno napravili, ampak je tudi vsako stvar dobro in takoj plačel. Thakaray priporoča to idilčeno sliko kot ilustracijo dostenje angloške armade. Vse je živilo popolnoma brezkrbo, med tem ko se je Napoleon pripravil zadaj za svojimi mejnimi trdnjavami za vpad.

Vsa je popolnoma zaupal v Wellington-a, dežela je izgledala tako dobro utrjena, da so bili popolnoma prepričani, da se jim nič ne more pripetiti, in vsak se je po svoji volji zabaval.

Vsi starci potniki v Flandriji, piše Thakaray, se gotovo še spominjajo potnih ladij, katere so sicer počasi vozile toda bolj udobno, in hrana da je bila tako izvrstna, da se o nekem Angležu priporočuje, da si je na neki ladji najel stanovanje za celo življenje in se je tako dolgo vožil med Brusselom in Gent-om, dokler ni bila zgrajena prva železnica. Na svoji zadnji vojni je pa skočil v more.

V mestih Brussel, Gent in Brugge je kar mrgolelo angleških vojakov. Zjutraj je zbudila meščane vojska budnica, in zvečer so zopet šli spati ob rotoranju vojaških bobnov in piskanja piščalk. Cela dežela, da cela Evropa je bila takrat v orožju. Brussel je bilo pa najveselje mesto v Evropi. Slavnostne pojedine, plesi in igranje na karte, to je bilo v celi mestu na dnevne redne. V glediščih so igrali najboljši igrači, sprevidi jezdec v angleških konjeniki so vsled svojih krasnih kostumov še večji utis napravili na gledalca. Vsak slaherni dan so bile nove zabave. Vojaške godbe so igrale vsako uro, najmenitnejši del londonskega meščanstva se je sprehabjal po parkih. Nobeden vojskoved je razvedel, da je Darija, perzijskega kralja, še ni imel takega sprevoja, v letih 1912—1913 se je izvozilo za 1.25 milijonov dolarjev, v letih 1913—1914 pa za 1.17 milijonov dolarjev. Od tega se je prodalo za \$364,000 v Angliji, za \$18,000 v Rusijo, za \$233,000 v Turčijo in za \$47,000 v Nemčijo. Kakor vsa Perzijska trgovina tako je tudi ta vsled vojne popolnoma uničena.

Kar se tiče rudnin, je Perzija tako bogata, toda ti zakladi že že večinoma neodkriti. Posebno veliko se pridobiva bakra, železa, svinca in raznih rudniških soli, kakor n. pr. salpetra, nafta itd.

Ravnato pridelujejo tudi jake dolesti surovega gumija, posebno v okolici Hammadan. Drugi znateni kraj za pridelovanje gumenja so: Schiras, Kerman, Kermansah. V letih 1912—1913 se je izvozilo za 1.25 milijonov dolarjev, v letih 1913—1914 pa za 1.17 milijonov dolarjev. Od tega se je prodalo za \$364,000 v Angliji, za \$18,000 v Rusijo, za \$233,000 v Turčijo in za \$47,000 v Nemčijo. Kakor vsa Perzijska trgovina tako je tudi ta vsled vojne popolnoma uničena.

Kar se tiče dragih kamenov so posebno znateni turkisi, katere se najde pri vasi Maaden in Chorsan.

Je pa še veliko nepreiskanih krajev, in nemogoče ni, da bi ne našli zlata in srebra.

Ko bi se vlad brigala in napravila dobra prometna sredstva, bi bila Perzija zelo imovita, ker ima vse negodnosti za razevit trgovine. Obdana je od dveh strani z morem. Ker so pa vse ceste, kolikor jih ima Perzija, v tako slabem stanju, je vsaka živahnja trgovina nemogoča.

Toda upamo, da se po vojni vse te razmere predvira.

Belgia pred sto leti.

Kakor sedaj, tako je bila Belgija pred sto leti pozorišče hudoj bojev, kjer se je odločila usoda Napoleona I. Thackeray nam v svoji "Vanity Fair" prav dobro opisuje, kako je izgledala Belgija pred, in po bitki pri Waterloo. Za prebivalce Belgije je bila prava srča prihod angloških vojakov, kateri so vsako reč dobro in takoj plačali.

Ko se je Napoleon vrnil ozir, pobegnil iz Elbe in je hotel braniti svoje pravice, takrat je Belgija izgledala, kot pravo vojaško taborišče. Ko se je Thackeray čez nekaj let po bitki pri Waterloo zopet povrnil v Belgijo, da bi obiskal pozorišče, kjer je zatonila slava Napoleona, vprašal je svojega voznika, kateri je izgledal kot star veteran, ali se je na tudi vdelel bitke pri Waterloo, je dobil, kakor pravi angleški pisatelj, prav karakteristični odgovor: "Pas si bete!" (Ja seveda).

Ta ravna in rodovitna dežela ni nikdar prej izgledala tako imovita, kot je v letu 1815. Zelene ravnine, mirna mesta so bila polna angleških vojakov, po cestah si videl polno angleških kočij, po prekopih čolne, v katerih so se vozili bogati angleški potniki mimo rodovitnih polj, mirenih vasij in starih, visokih dreves, za katerimi so se skrivali veličastni gradovi. Angleški vojak se ni samo v pripravah kmetskih hišah udobno napravil, ampak je tudi vsako stvar dobro in takoj plačel. Thackeray priporoča to idilčeno sliko kot ilustracijo dostenje angloške armade. Vse je živilo popolnoma brezkrbo, med tem ko se je Napoleon pripravil zadaj za svojimi mejnimi trdnjavami za vpad.

Vsa je popolnoma zaupal v Wellington-a, dežela je izgledala tako dobro utrjena, da so bili popolnoma prepričani, da se jim nič ne more pripetiti, in vsak se je po svoji volji zabaval.

Vsi starci potniki v Flandriji, piše Thakaray, se gotovo še spominjajo potnih ladij, katere so sicer počasi vozile toda bolj udobno, in hrana da je bila tako izvrstna, da se o nekem Angležu priporočuje, da si je na neki ladji najel stanovanje za celo življenje in se je tako dolgo vožil med Brusselom in Gent-om, dokler ni bila zgrajena prva železnica. Na svoji zadnji vojni je pa skočil v more.

V mestih Brussel, Gent in Brugge je kar mrgolelo angleških vojakov. Zjutraj je zbudila meščane vojska budnica, in zvečer so zopet šli spati ob rotoranju vojaških bobnov in piskanja piščalk. Cela dežela, da cela Evropa je bila takrat v orožju. Brussel je bilo pa najveselje mesto v Evropi. Slavnostne pojedine, plesi in igranje na karte, to je bilo v celi mestu na dnevne redne. V glediščih so igrali najboljši igrači, sprevidi jezdec v angleških konjeniki so vsled svojih krasnih kostumov še večji utis napravili na gledalca. Vsak slaherni dan so bile nove zabave. Vojaške godbe so igrale vsako uro, najmenitnejši del londonskega meščanstva se je sprehabjal po parkih. Nobeden vojskoved je razvedel, da je Darija, perzijskega kralja, še ni imel takega sprevoja, v letih 1912—1913 se je izvozilo za 1.25 milijonov dolarjev, v letih 1913—1914 pa za 1.17 milijonov dolarjev. Od tega se je prodalo za \$364,000 v Angliji, za \$18,000 v Rusijo, za \$233,000 v Turčijo in za \$47,000 v Nemčijo. Kakor vsa Perzijska trgovina tako je tudi ta vsled vojne popolnoma uničena.

Kar se tiče rudnin, je Perzija tako bogata, toda ti zakladi že že večinoma neodkriti. Posebno veliko se pridobiva bakra, železa, svinca in raznih rudniških soli, kakor n. pr. salpetra, nafta itd. Prvotno je bilo mesto v velikem razburjenju in strahu, kajti belgijska divizija, kateri je poveljeval prvi oranski, je bila pri Quartre Bras od gen. Ney-a premagana in razklopilna. Begunci so primešali strašno vest v mesto Brussel, da je cela zavezniška armada razklopilna. Šele pologoma in pologoma so prihajale ugodnejše novice, in 18. juniju je primesel odločilno zavezniško zmago nad Napoleonom.

Thackeray je mnenja, da je Napoleon najneugodnejši trenutek porabil za beg iz otoka Elbe. Zavezniški so se že prepričali med seboj za plen in le nekaj časa pa bi si zavezniški skočili med seboj v tistih Perzija, v tako slabem stanju, da je vsaka živahnja trgovina.

Kaznenci dobe poldne NI PRAZNIK V SOBOTO

Vojna ogroža svilno industrijo v Italiji.

Kakor se poroča iz Pariza, pred tamošnjim senatom generalni minister Denys Cochin, kako bi počistila blokada proti centru, ki je zavezniški. Pri tem se je dobitk na izvo

ložaj na evropskem bojišču.

(Nadaljevanje iz preve strani)

da bo tako težko pričakovana letina preej zapoznala.

VESTI IZ RUSIJE.

Petrograd, 11. apr. — Začasna vlada je izdala naredbo, ki določa, da se mora takoj zapleniti vse osebno premoženje Nikolaja Romanova, bivšega carja. Njegovo premoženje se ceni na dve miljadi rubljev in tukaj so vštete mnoge investicije v Ameriki, kakor tudi ogromna zemljišča v najbolj kultiviranih krajih Rusije.

Ljubljana, 11. apr. — Začasni ministrski predsednik, ko je ta greben nad ena najstrategičnejših linij na zapadni fronti? Toda general je namenjen prodreti skozi v 48 urah amora priti do kritične trenotke.

Vojni urad v Parizu poroča o nemških bojih; infanterijski ujetnik bojih je včeraj ni bil na francoskem frontu. Nemci so preej delavni v napajanjih, kakor da bi se pripravili na večji napad v okolišu Ljubljane. Francoski vojni urad je kazal, da mora civilno prebivalstvo ostaviti Rems.

Berlin čez London, 11. apr. — V Parizu blizu Arrasa se nadaljujejo delavni boji proti sovražni pregi. Sta imeli dve naši diviziji, ki je izgubile Angležem se je posredno prodreti naše pozicije ob fronti, ki vodijo iz Arrasa, ali pa niso prišli. Bitka se vrši na dvajset kilometrov in zase je v vročim topniškim ujetnikom. Južnozapočeno od Ypresa naše čete ujele 55 Angležev in sestavljajo sedem strojnih pušč. So bili včeraj živahniji dvojboji.

Turška fronta. Petrograd, 11. apr. — V smeri Panjivina v Kavkaziju so naši delki na vročim topniškim ujetnikom. Trinajst milij žužo od neha, kjer nadaljujejo z ofenzivo. V smeri od Kanikana v Mestaniji so ruske čete okupirale Rihab, 26 milij proti jugopadu.

London, 11. apr. — 8. aprila so naši čete v boju s turškimi delki na črti Garfa-Deli-Abas. V breg reke Adhem je v pošte naših čet. Petdeset milij verno zapadno od Bagdada so naši čete okupirale Balad na rečni Bagdad-Saramah in 9. aprila so bile že v Herbu, štiri dni proti severu. V bojih 8. aprila je bilo ujetih 208 Turkov, dobil smo dve strojni puški ter zalogu bojnega materiala.

Italijanska fronta. Rim, 11. apr. — Avstrije so vnoči noč poskušali reokupirati stojanke, ki so jih izgubili zadnji teden okoli Malega Gozda in Krasa. Naš ogenj jih je odpeljal. Na ostalih krajih fronte so se sili topniški boji.

Balkanska fronta. Pariz, 11. apr. — V okolišu Bitolja so zopet oživeli artillerijski ujetnik. Ob reki Černi je bataljon emeje po hudi topniški preparaciji napadel ruske čete, toda gen strojnih pušč jih je ustavil red zelenim omrežjem. Angleški ujetniki so metali bombe na sestavljajoča v pasu zaloge.

IZGREDDI V NEMČIJI. London, 11. apr. — Poročilo iz Magdeburga se glasi: Na velikonočno nedeljo so bili veliki krušni izredi v Dusseldorfu. Velika množica žensk, večinoma soprog in drugih muških delavcev, je prakala po ulicah in ženske so poleg: "Dajte nam kruha!" Ženske so pohile mnogo oken in v urepavele revolucionarne pesmice, ki se je predurilo tudi pet vojakov v uniformi. Policia je uskočila z golimi sabljami in razstrelila več žensk. Petinpetdeset je bilo arrestriranih.

VOJAK NA STRAŽI JE OBSTRELIL DVA INOZEMCA. Shamokin, Pa. — Vojaška straža pri železniškem mostu je streljala na dva inozemca, ki se nista hotela ustaviti na njen ukaz. Eden je bil tako težko ranjen, da je kmalu umrl, drugi je hude ranjen, vendar pa upajajo zdravnik, da ga bo hraničar pri življenu.

\$5,000 V STOLU. San Rafael, Cal. — V starjem stolu Helene Saunders, ki je bila ubita pred več meseci pri neki avtomobilski nezgodi, so našli sodniški sluge \$5,000 v zadolžnicah. Saundersova je malo zahajala med sosedom in njen dom so imenovali hišo misterija.

OPERATORJI SO IZPRLI RUĐARJE. Kansas City, Kans. — Premogovniški operatorji so izpričali,

da bo tako težko pričakovana letina preej zapoznala.

Missouriju 8,000 do 9,000 rudarjev. Prizadetih je okoli 50 rudnikov.

BOMBAŽ SE DRAŽI.

New York, N. J. — Cena za bombaž v maju je \$5.05 svečen, za julij pa \$7.80.

SOCIALISTIČNA ZMAGA.

Frontenac, Kans. — Županom je izvoljen socialist John Schildknecht, mestnim blagajnikom socialist Wayne Neet, mestnim svetovalcem pa socialist Joe Bottero.

LADJA SE JE POGREZNILA, MOSTVO JE REŠENO.

Plymouth, Mass. — Škuna "Abaiki" je nasedla pri White Horunu. Moštvo se je rešilo v čolnih na suhu.

Škuna je naložena s premogom in morje je najbrž zdrobi na kose.

EKSPLOZIJA JE TIRJALA 116 ZIVLJENJ.

Chester, Pa., 11. apr. — Stočest najst delavec — večinoma žen in deklet — je mrtvih vsled eksplozije v municijskih tovarnah Edystone Ammunition Co. Mnogo jih pa še pogrešajo in računa se, da bo število žrtev naraslo na 150.

625 oseb je bilo na delu v tovarnah, ko se je pripetila razstrelba. 250 je ranjenih in mnogi smrtno nevarni.

Stiri preiskave so na delu, da odkrijejo vzrok nesreče. Vladni justični departement je tudi postal svojega preiskovalec. Tri sumljive osebe so aretirali.

Veliko žrtev so šrapneli raznesli na kosce.

REGISTRACIJA INOZEMCEV V NEW YORKU.

Albany, N. Y., 11. apr. — Gouverner Whitman bo kmalu odredil registracijo za vse podanike Nemčije in Avstrije v državi New York. Registracijo bodo vodile lokalne policijske oblasti, ki bodo zabeležile načrtovan rekord o vsem nedržavljanju in sramljivem njenem sliko. Lastnikom hotelov in drugim, ki imajo nedržavljanje na stanovanju, je strogo zabičeno, da morajo pod kaznijo prijaviti prispevki.

Gospodje tovarnarji so seveda pozabili povedati, da morajo delaveci sami plačevati prespevke za bohniški sklad.

hod in odhod vsakega podanika sovražne države v smislu zakona, ki je bil sprejet v legislaturi in podpisani po govorniku.

25.000 MOŽ ZA RUSIJO.

Washington, 11. apr. — Ivan Narodny iz New Yorka je brzoval v vojnem departmaju, apelirajoč, da se dovoli ujetnik ali komu drugemu rekrutirati najmanj 25.000 Rusov, ki žive v Združenih državah. Njegovo mnenje je, da bi se v enem mesecu zglašilo taklik ruskih državljanov, kateri bi potem poslali v ameriški uniformi in pod ameriško zastavo v Rusijo.

MINIMALNA MEZDA ZA DELAVKE JE USTAVNA.

Washington, D. C. — Dražva Oregon je uvelia zakonito minimalno mezzo za delavce. Podjetnikom zakon ni bil všeč in gnali so stvar pred najvišje sodiščem, ki je pa zakon priznalo ustavnim.

Ravnokako je sodiščem priznalo ustavnim zakon, ki določa, da delaveci ne smejo delati v 24 urah več kot 10 ur, ako jih podjetnik ne odškodi s časom in pol za vsako nadaljnjo uro dela do 13 ur dnevnega dela.

KROGLA, KI JE ZGREŠILA CILJ, JE ZADELA NEDOLŽEGA ČLOVEKA.

Monticello, N. Y. — John T. Kelly, miličar na strazi, je strelijal po njegovih izpovedi na trampa, ki se ni hotel ustaviti na njegov ukaz.

Krogla je zgrešila cilj in ubila 45letnega John Derringa, ki je sedel doma na stolu.

DELAVSKI DOM.

Bridgeport, O. — Radarji v vzhodnem delu države Ohio zgradi delavski dom v Bridgeportu, O.

DOBRODELNOST PODJETNIKOV V PRAVI LUČI.

Detroit, Mich. — Mnogi tovarnarji, ki izdelujejo avtomobile, so se hvalili s človekoljubnostjo v dnevnih časih, da so delaveci v njih podjetjih zavarovani proti boleznim.

Gospodje tovarnarji so seveda pozabili povedati, da morajo delaveci sami plačevati prespevke za bohniški sklad.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila
1904

Iakor 17. junija 1907
v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrč, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovč, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kass.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cleve, Ill.
Zapisnikar: John Molak, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill.

NADZORNÍ ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahay Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 811—95th Ave., New Duluth, Minn.

Jože Radlček, 679 box, Smithson, Pa.

Rudolf Pieteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.

Jakob Miklavčič, L. Box 3, Wilcock, Pa.

URDNIK "PROSVETE":

Jože Zavrtalik.

VRHOVNI EDRAVINIK:

F. J. Kern, M. D., 6208 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DRNARNE ZADEVE IN STVARI, ki se nesejo gl. upravnega odbora

in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRI TOŽBACH GLEDNE GENERALNE POHOBANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPIRJIVJE VSEBINKE, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811—95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPINI, zaprava, članek, naznake itd. na "Prosvetu" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

VSE UPRAWNIKE STVARI, varčnina, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UREPDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J. uredništvo in upravnost

"Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marvcev zapuščajo naslov, ko je tu nave-

dak se želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Se je glavnega upravnega odbora se vrši vsake prve sredo in treči

četrtek v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

NORTH SIDE STATE BANK ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI

Mi pošljemo denar vašim prijateljem v staro domovino po najnižjih cenah.

Plačujemo 4 odstotne obresti na banče vloge.

MOČNA, KONZERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

SEMENA

KOLIKO in kaj pridelate, je vedno odvisno, kakšne vrste semena ste sejali. Da boste imeli dober uspeh, kupite si vsa semena od največje slovenske semenske proizvodnje v Združenih državah. MI IMAMO PO-POLNOMA VSE VRSTE SEMENA importirana in domačih kmetij, zelenjave in vrtnih semenj.

Naša semena so jamčena, da bodo dobro obrodila.

INTERNATIONAL SEED COMPANY
101 DIXON BUILDING, PITTSBURGH, PA.

Zelo važno!

Vsa naročila v znesku do \$1.00 in več pošljemo po parceli poštne pošte na vse kraje Združenih držav. Pošljite nam denar v priporočenem pismu, ekspres ali po poštne Money Order.

Da nam olajšate naše delo, prosimo, da vedno naročate po številkah.

CENE SO:

2 Grmasti Lima ūzolj.	10c Zavitek 25c pint	50c Quart

<tbl_r cells="3" ix="2" maxcspan="1" maxrspan

KLETVA.

Spisal August Šenoa. — Prevel Starogorski.

(Nedeljavnost)

Kakor tih dež na suho zemljo, so padle besede
Stjepka krškega, na sreca velikašev.

Tako je, bodimo složni — zaori plemstvo
in škof Pavel Horvat jih blagoslovil.

— Idite v imenu božjem! Borite se za pravico! Vsakdo idti v svoj kraj! Ti prior, ban kralja Ladislava in troedini kraljevimi, idti v Dalmacijo, in jaz grem s teboj. Bliže sem Neapelju, bliže zvitom Benečanom. Ti Stjepko, odbijaj svojega brata Ivana krškega, ki nam ne da miru nego se druži s Šišmanom. Čuvajte kraljevo Marijo, kakor punčeo svojega očesa in če bo mogoče, spravite jo v Neapelj. Dokler je v vaših rokah, je pol moči naš. A ti, Ivančič, brat, kremlj z vojsko v Slavonijo! Tam je sila največja. Tam so Šišmane, tam je Gorjanski.

— Ne bojte se — reče Ivančič. — Naleteli bodo na trd oreh, ako mi daste junaka Berislava Palično... Hočeš li z menoj, Berislav?

— S teboj, junak, do smrti!

Ivančič objame Berislava, in nato se objame vse plemstvo. Poljubi junaka junaka in si obljubi zvestobo. Bog, ve, ali se zopet vidijo vsi. Čaka jih ljuta borba, krvava vojna.

Noč je krasna. Škof Pavel vstanje od mize, kjer je pisal in združil slugo, da pokliče Ivančiča in Stjepko.

— Brata — reče jima škof. — Brat Laeko komaj vzdržuje Šišmanovi vojski. Berislav še mora nočoj na pomoč. Za njim gremo tudi mi, vsak na svojo stran. Samo eno me muči. Kam naj dennem Andjelijo? Odločil sem se, da jo pustim tu-kaj.

— V levovem žrelu — plane Ivančič. — Toliko, da je ni že ugrabil Prišlin.

— Ne boj se! Pustimo jo pri poštenem človeku. Poznam ga do sreca. Nekdo ne izve, da se skriva Andjelija v hiši krškega meščana.

V tem privide sluga v dvorano dva kanonika in dva griška meščana: Živan in sodnik Tomo.

— Bratje, predno odidem, biše nekaj rad u-redil. Ne koljite se, ne prelivajte krv! Krive se na eni, kakor na drugi strani. Bodite ljudje, bodite bratje! Vem, da Gričani niste z nami, mi vas ne silimo. Nekdo se vas ne dotakne, ne vas, ne vaših pravie. Bodočnost pokaže, kdo bo vladal, ali Marija ali Ladislav. Ali naj bo do tedaj med vami mir! Ne koljite se!

— Ne bomo se — rečejo kanoniki, rečejo Gričani. In Lancelet, kanonik, stisne roko Živanu Benkoviču.

A Sedaj z Bogom — reče Pavel. — Na srečno svodenje.

— Škof — reče skozi solze Lancelet. — Zajem naš zapuščiš!

— Narod me skliče, brat kanonik. Nisem več škof. Zaveznik sem pravice in resnice!

Škof objame kanonike, poda roko sodniku Tomu in zaščepeta Živanu:

— Živan, ostani!

— In ostali so sami, škof, Ivančič, Stjepko in Živan.

— Živan puščam ti v varstvo Andjelijo. Čuvaj in pazi na njo, kakor na rodno hčer. Čuvaj in skrivaj jo pred svetom, da jo zloba ne dohit. Ne pravi nikomur te skrivnosti. Brani in ščiti jo, kakor oče. Prisezi nam!

— Prisegam — reče Živan.

— A sedaj, evo ti pol zlate verižice in pol obdržim jaz. Kdor ti primese mojo polovico, temu predaj Andjelijo.

— Hočem, škof! Tako mi Bog pomagaj!

In trenutek za tem prevede Živan v svojo hišo v temi noči zaplavano Andjelijo. Sree ji je drhtelo, duša trepetala, in solze so drsale po lieu, ko se je poslavljala od ujca in Berislava, ki je stal nem, kakor okašnel. In ko so jutranji zvonovi zvonili budnico, je hotel Berislav žalosten na pomoč Laeko Horvat, a na postelji je klečala benda Andjelija sklenjenih rok in ščepatala:

— Pojd, pojdi, ali vrni se!

XIV.

Solnce sreče zasipte mlademu kralju Šišmanu po mnogih viharnih dneh. Hrvatska Dalmacija in Slavonija je bila njegova. Visoko je dvigal glavo ta slab kralj, kakor da je vse to osvojil on, a po-Gorjanskega in Ivana krškega nadvladal mogočna orjaka hrvatska Ivančica Horvata in Ivana Palično, priora vranskega. Kunovala je temu tudi ljudovladi beneška. Potisnila je priora v Novigradu z morja, a Ivan krški s kopnega, boreč se s svojim bratom Stjepkom, ki je hotel prioru na pomoč.

Brat pobija brata, Ivan krški Stjepko krškega. V Novigradu znanjka vode in naposled junake horbe prednji prior beneškim galejam kraljevo Marijo. V Slavoniji znaga ljudi maščevalce Nikola Gorjanske, zbravši zadnjo Šišmanovo vojsko, Ivančica bana in Berislava Palično. Tudi oni poščete kot prognane stremotno zatočilec pri bosanskem kralju Tvrtku. Pade tudi Zagreb, kanoniki pobegnijo, a Grič preda pijani častnik lige, Gregorovič za petsto cekinov, ter izvabi z goljufivo pretvezo Laekovičeve posadko na plan. Tako prebiva v kraljevih dvorahn kralj Šišman in čaka svojo ljubljeno kraljevo Marijo. Ljubljeno! Mar ljubi slab deklico? Ne! On ljubi širno kraljestvo ljudovitove hčere.

Danes pride kraljeva Marija. Pred Zagrebom se je zbrala silna vojska. Tu so ēete Gorjanskega in drugih velikašev. Vse je danes v sijajnih oblačin, vse je veselo, vse čaka kraljevo.

Mosi velikasi pod šotorom je kralj ves v sijaju zlata.

In pride kraljeva, spreminja jo z golo sabljo kralj Ivan krški, ter jo preda kralju. Iz nosilnice stopi bolehnina, bleha žena, odeta v črno obleko in molitvenikom.

Kralj poleti k nji! A ona zplaka in vzklikne:

Moj Šišman! Evi ti darila pokojne moje

materje Jelisave! Evi rožnega venca! Prisezi, da jo maščuješ!

Kralj objame kraljevo in obrne glavo proč od bolnega grdega lica Marije. Strese se, a nato predne glasno:

— Prisežem! — In nataknje molek na meč.

V tem opazi kraljeva viteza, oblečenega v črno obleko. Vse je na njem črno. Oblike, ščit, samo na ščitu se beli sreben napis: "Smrt Horvatov in Palečnikom." Kraljeva se zravnava, oči se ji zaiskrijo... To je bil Nikola Gorjanski.

— Nikola — vzdihne držeč kraljeva! — Ni sem te videla od onega krvavega dne pod Gorjancami, kjer so ti ubili očeta! Ali si pozabil na osvetlo?

— Moj ščit in napis priča ti, kraljeva, da nisem!

Kraljeva stisne roko Gorjanskemu in reče Šišmanu:

— Utrujena sem. Pojdimo. Čemu ta parada?

In sijajna povorka krene na Grič. V povorki so trije Benečani. Zvito namiguje drug drugemu.

— Glej Šišmanana, kako se drži, kakor da je on osvobodil kraljevo — reče eden.

— Naj ga! Skuhamo mu kropa vrelega. Se-daj smo spor poostri.

— Kraljeva veruje, da so Horvatovi umorili mater Jelisavo — dodl drugi.

— Kalili bomo vodo in pomagali enim in drugim, same da več nalovimo — se nasmeje tretji.

In povorka pride na Grič. Pri meničkih vrati jih sprejmejo slavni obrtnički stanovi s svojimi znaki. Peči nosijo velik hleb belega kruha, čevljarji čevlje, krojači škarje. Na pozdrav sodnika ozdravi kraljeva, pokusi kruh in sol in reče:

— Hvala moji Gričani!

To je bila vse, kar je zna hrvatski. In kraljeva ide dalje. Povod je sprejema griško ljudstvo, gleda, obžaluje in plaka. Mnogo je pretrpe-la, mnogo.

Skozi okno Živanove hiše gleda tudi Andjelija. Plaka za ujeem Lackom. Zvedela je od Živana, da so kraljevi vojaki rekli, da je poginil pred Požego.

V tem vzklikne mlada deklica Isa, hčerka pokojnega mlinarja Zlatobradčiča, ki je bivala pri Živanu.

— A glej onega črnega! Kdo je to? — Andjelija pogleda črneg viteza — Nikolo Gorjanskega, pogleda ščit in napis in se onesvesti.

Kralj in kraljeva sta prvi dan posvetila počitku. A v jutru drugega dne prihite velikaši kraljevine v griški kraljevski dvor. A pred vsemi ban Ahacij Prodanič, ki je hitel, da pokaže svojo revščino. Oholi jih sprejme kralj Šišman s kraljevo. Govoril je oholo in ponosno, hvalil se s močjo in grozil onim, ki bi bvolili.

— Strili smo kači glavo! Gorje nevernikom! Vse potepamo. Tudi vas, kanonike: tudi vi ste s kraljem Ladislavom! Škof Ivan! — reče kralj Šišman. — Mož: "Da, da, draga moja; am pak tisti zmaj je bil proti tebi pravo — jagnje."

— Oprezni Janezek.

Janezek: "Mama, daj mi moje najdebelejše hlače."

Mama: "Pa, čemu najdebelejše?"

Janezek: "Zato ker bomo dobili danes izpričevala."

— Čudno.

Pijanec (pred zrealom): "To je pa res čudno, da sem od samega belega vina dobil rudeč nos."

— Nevorno.

Zdravnik: "Povejte svoji so-priči, da ne sме nič govoriti."

Mož: "Prosim vas, gospod zdravnik, bodite tako dobri in ji to povejte sami."

— Šala.

Dijak (natakarju, ki je naglo pritekel): "No, kaj želite, Ivan?"

Natakar: "Tu pri mizi je nedokazkričal 'plačati'."

Dijak: "Oh, kaj vam pade na um, kdo neki bi se od nas tako poščalil."

— Na vežbalnišču.

Stražmojster (boječem rezervistu): "Kaj se me tako bojiš, kot da sem tvoja žena!"

— Odkrito povedano.

Gospa (kuharici, katera plaka): "Povejte mi Anka, kje je vroča vaše žalosti?"

Anka: "Oh, milostljiva, pri sedmij kompaniji!"

SLOVENSKE VESTI.

POZOR ROJAKI!

Yale, Kans. 9. aprila. — 5. aprila t. l. je ubilo v premogoru št. 13 Western Mining and Coal Co. rojaka Matevža Bratuša, predno je začel delati. Padla je nanj velika plast kamenja. Še le po dolgem času so ga dobili izpod kamenja.

Zavarovan je bil pri dveh podpornih društvih, pri društvu 'Bratstvo Naprej' št. 9 SNPJ. in pri postaji št. 27 SDP. sv. Barbare.

Star je bil 30 let. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri vseh takojšnjih rojakih. Doma je bil iz Sp. Konobel, pošta Idrija Primorsko. Tukaj ne zapušča nobenega sorodnika. Sodišče je postavilo Joe Grošeljanu kot oskrbniku njegovega imetja.

Zavarovan je bil pri dveh podpornih društvih, pri društvu 'Bratstvo Naprej' št. 9 SNPJ. in pri postaji št. 27 SDP. sv. Barbare.

Star je bil 30 let. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri vseh takojšnjih rojakih. Doma je bil iz Sp. Konobel, pošta Idrija Primorsko. Tukaj ne zapušča nobenega sorodnika. Sodišče je postavilo Joe Grošeljanu kot oskrbniku njegovega imetja.

Zavarovan je bil pri dveh podpornih društvih, pri društvu 'Bratstvo Naprej' št. 9 SNPJ. in pri postaji št. 27 SDP. sv. Barbare.

Star je bil 30 let. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri vseh takojšnjih rojakih. Doma je bil iz Sp. Konobel, pošta Idrija Primorsko. Tukaj ne zapušča nobenega sorodnika. Sodišče je postavilo Joe Grošeljanu kot oskrbniku njegovega imetja.

Zavarovan je bil pri dveh podpornih društvih, pri društvu 'Bratstvo Naprej' št. 9 SNPJ. in pri postaji št. 27 SDP. sv. Barbare.

Star je bil 30 let. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri vseh takojšnjih rojakih. Doma je bil iz Sp. Konobel, pošta Idrija Primorsko. Tukaj ne zapušča nobenega sorodnika. Sodišče je postavilo Joe Grošeljanu kot oskrbniku njegovega imetja.

Zavarovan je bil pri dveh podpornih društvih, pri društvu 'Bratstvo Naprej' št. 9 SNPJ. in pri postaji št. 27 SDP. sv. Barbare.

Star je bil 30 let. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri vseh takojšnjih rojakih. Doma je bil iz Sp. Konobel, pošta Idrija Primorsko. Tukaj ne zapušča nobenega sorodnika. Sodišče je postavilo Joe Grošeljanu kot oskrbniku njegovega imetja.

Zavarovan je bil pri dveh podpornih društvih, pri društvu 'Bratstvo Naprej' št. 9 SNPJ. in pri postaji št. 27 SDP. sv. Barbare.

Star je bil 30 let. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri vseh takojšnjih rojakih. Doma je bil iz Sp. Konobel, pošta Idrija Primorsko. Tukaj ne zapušča nobenega sorodnika. Sodišče je postavilo Joe Grošeljanu kot oskrbniku njegovega imetja.

Zavarovan je bil pri dveh podpornih društvih, pri društvu 'Bratstvo Naprej' št. 9 SNPJ. in pri postaji št. 27 SDP. sv. Barbare.

Star je bil 30 let. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri vseh takojšnjih rojakih. Doma je bil iz Sp. Konobel, pošta Idrija Primorsko. Tukaj ne zapušča nobenega sorodnika. Sodišče je postavilo Joe Grošeljanu kot oskrbniku njegovega imetja.

Zavarovan je bil pri dveh podpornih društvih, pri društvu 'Bratstvo Naprej' št. 9 SNPJ. in pri postaji št. 27 SDP. sv. Barbare.

Star je bil 30 let. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri vseh